

1. **Zande, Lana.** Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta vizuālā identitāte : diplomdarbs / Lana Zande ; darba vad. Andris Klepers. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2008. - 80 lpp. : il., tab. - Izmantoto avotu saraksts: 61.-65.lpp. - Kopsav. angļu un lietuviešu val. [554.].

2. **Drava, Agita.** Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātam piederošās jūras piekrastes pieejamība sabiedrībai : gada projekts / Agita Drava ; darba vad. Juris Smaļinskis. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2010. - 46 lpp. : il., kartes, fotogr. - Izmantoto avotu saraksts: 39.-40.lpp. - Kopsav. angļu val. [GP-533].
Ekotūrisms.

3. **Rokpelne, Līga.** Biosfēras rezervāts kā tūrisma galamērķis. Ar Šlēzvigas-Holšteinas Vatu jūras un Halligu un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu kā tūrisma galamērķa piemēru : diplomdarbs / Līga Rokpelne ; darba vad. Agita Šļara. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2007. - 88 lpp. : il., tab. - Bibliogrāfija: 61.-65.lpp. - Kopsav. angļu un vācu val. [478.].

4. **Pogulis, Aivars.** Sabiedriskā monitoringa sistēmas izveide tūrisma jomā Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā : kvalifikācijas darbs / Aivars Pogulis ; darba vad. Agita Šļara. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2006. - 79 lpp. : il., tab. - Bibliogrāfija: 59.-67.lpp. - Kopsav. angļu un krievu val. [497.].

5. **Sauša, Ilze.** Ekotūrisma maršruta izstrāde Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā : gada projekts / Ilze Sauša ; darba vad. Juris Smaļinskis. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2012. - 52 lpp. : il., tab., fotogr., kartes. - Literatūra: 29.-33. lpp. - Anotācija angļu valodā.

[GP-679.].

Ekotūrisms - Maršruti. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (Latvija) - Tūrisms.

Darba nosaukums:

"Ekotūrisma maršruta izstrāde Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā"

Kopsavilkums:

Darba aktualitāte ir Latvijas salīdzinoši nelielās zināšanas par tēmu „ekotūrisms”, šis tūrisma veids Latvijā nav zināms, kamēr citās Eiropas valstīs un pasaulē, tas ir viens no valdošajiem tūrisma veidiem.

Darba mērķis ir izveidot ekotūrisma maršruta Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā.

Izvirzītais mērķis tika sasniegts un ir izveidots ekotūrisma maršruts, kas ir paredzēts velobraucējiem. Maršruts ir izveidots Ziemeļvidzemē, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā – šī teritorija tika izvēlēta, jo tā ir lielākā aizsargājamā teritorija Latvijā, kas ir būtisks ekotūrisma resurss.

Darbā izmantotās metodes ir literatūras analīze, lai izprastu ekotūrisma būtību, principus, pašreizējo situāciju Latvijā. Otra izmantotā metode ir teorētiskā maršruta apsekošana dabā, kas palīdzēja novērst nepilnības maršrutu veidojot teorētiski. Veidojot maršrutu autore

secināja, ka jēdziens ekotūrisms dažādās valstīs ir saprotams savādāk, ir valstis, kur šis jēdziens ir līdzvērtīgs dabas tūrismam, kas cilvēkos rada nesapratni par šo tūrisma veidu un tā nozīmi. Kā otrs secinājums, kas parādījās veicot darbu, ka daudzi latvieši nezina, kas ir ekotūrisms vai arī zināšanas ir pavisam nelielas un neprecīzas. Izveidotajam maršrutam jābūt ir precīzam tāpēc ar teorētisku maršruta veidošanu nepietiek, nepieciešams izbraukt dzīvē, lai novērstu visas nepilnības.

Darba autore izmantoja literatūru, kas ir pieejama Valmieras bibliotēkā, lai labāk izplānotu maršrutu un aprakstītu objektus. Informācija tika ņemta no interneta resursiem, kur pieejama aktuālākā informācija par izvēlēto teritoriju. Dodoties un tūrisma informācijas centriem, tika aplūkoti informācijas centra piedāvātie bukleti, kas noderēja, lai varētu aprakstīt objektus un tur arī parādījās kontaktinformācija, lai varētu sazināties, ja ir kādi jautājumi.

"Development of ecotourism route in North Vidzeme Biosphere Reserve"

Summary:

Topicality is relatively small Latvian knowledge about theme "ecotourism", this type of tourism isn't so good known in Latvia, while in European countries and in holl world, that is one of the dominant type in tourism.

The aim is create a ecotourism route in teritory of North Vidzeme Biosphere Reserve.

The analytical method that is used in project is literature analysis, to understand the essence of ecotourism, principles of ecotourism,

current situation in Latvia. The second used method in project is route survey in nature, which helped avoid failures making route theoretical.

Aim that was raised has achieved and is created route of ecotourism, what is made for cyclists. Route was made Northern Vidzeme, in territory in North Vidzeme Biosphere Reserve – this territory was chosen, because this is biggest protected area in Latvia, which is essential resource of ecotourism.

Building route author concluded, that name ecotourism understand in different countries differently, there are countries, where this concept perceived differently, because it has equated to nature tourism, that cause in humans misunderstanding about this type of tourism and its meaning.

The second conclusion which emerged doing the project, that lot of Latvians doesn't know what is ecotourism or knowledge is quite small and inaccurate. Generated route have to be precisely therefore with creation theoretical route isn't enough, need to ride by yourself in real life, to avoid all the failures

Project author used literature, that is available in library of Valmiera, to better plan the route and describe objects. Information had also taken from internet resource, where is available topical information about chosen area. Going to tourism information centers were have been seen leaflets that offer tourism information center, that has been useful to could describing objects and there also appeared contacts to be able to communicate, if have had some specific questions.

6. **Lūse, Evija.** Dzīvnieki kā tūristu piesaiste Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā : gada projekts / Evija Lūse ; darba vad. Iveta Druva-

Druvaskalne. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2011. - 63 lpp. : il., kartes, fotogr. - Literatūra: 33.-40.lpp. - Kopsavilkums latviešu, angļu val. [GP-616].

Ekotūrisms - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (Latvija).

Darba nosaukums:

“Dzīvnieki kā tūristu piesaiste Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”

Kopsavilkums:

„Dzīvnieki kā tūristu piesaiste Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā” izvēli veicināja fakts, ka darba autore ir Alojās novada, kas atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, iedzīvotāja.

Autorei, kā topošajai tūrisma speciālistei interesē tūrisma attīstība savā dzīvesvietā un tuvākajā teritorijā, kā arī dzīvnieku kā tūristu piesaistes izmantošana, un tūrisma, kas balstīts uz dzīvniekiem kā tūristu piesaisti, attīstība. Tāpēc nozīmīgi likās noskaidrot, kā šāda veida tūrisms attīstās aizsargājamā teritorijā. Tādējādi par šī pētījuma mērķi tika izvirzīta dzīvnieku kā tūristu piesaistes vietu apkopojums, ņemot vērā tā piedāvājumus un atrašanos Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā. Datu ievākšanas metodes ir: darba veikšanai nepieciešamās literatūras studijas, tūrisma piedāvājumu sniedzēju intervēšana un tūrisma piedāvājumu apsekošana.

Darba veikšanai izmantotie informācijas avoti ir: Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā esošo novadu (Alojas, Limbažu, Mazsalacas, Rūjienas, Salacgrīvas, Strenču un Valkas) Tūrisma informācijas centru piedāvātie tūrisma materiāli un nedrukātā informācija, kā arī elektroniskajos resursos pieejamā informācija un autores veiktās

intervijas un apsekojumi. Darbs sastāv no četrām nodaļām un astoņām apakšnodaļām.

Darba teorētiskās daļas pirmajā nodaļā tiek aplūkoti dzīvnieki kā tūristu piesaiste un tūrisma veidi, kuros dzīvnieki tiek izmantoti kā tūristu piesaiste, kā arī uzņēmējdarbības attīstība lauku tūrismā pašreizējā ekonomiskajā situācijā un lauku tūrisma uzņēmumu mārketinga veicināšanas metodes.

Otrajā nodaļā tiek raksturots Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts kā teritoriāla vienība, paskaidrojot tā atrašanās vietu, tajā ietilpstošās administratīvās un aizsargājamās teritorijas, kā arī dots teritorijas dabas un cita veida raksturojums.

Trešajā nodaļā un tās apakšnodaļās tiek raksturots un analizēts uz dzīvniekiem kā tūristu piesaisti balstītais piedāvājums Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, to sagrupējot tā veidojošajās sfērās. Šajā nodaļā tiek raksturotas saimniecības un uzņēmumi, kas piedāvā dzīvnieku apskati, kā arī aktivitātes, kurās ir iesaistīti dzīvnieki, dzīvnieku vērošanas iespējas dabā viņu dabiskajā dzīves vidē, kā arī makšķerēšanas un medību iespējas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā.

Ceturtajā nodaļā, balstoties uz informāciju, kas iegūta uzņēmumu un saimniecību intervēšanas procesā, tiek raksturoti dzīvnieki kā tūristu piesaiste tūrismā un tūrisma veidu, kuros ir iesaistīti dzīvnieki, attīstības pozitīvie un negatīvie aspekti.

Nobeigumā tiek secināts, ka tūrisma piedāvājums, kurā dzīvnieki tiek izmantoti kā tūristu piesaiste Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā ir pietiekami dažāds, interesants un tūristus piesaistošs, taču ir lietas, kas jāuzlabo vai jāievieš, piemēram, jāuzlabo informatīvo materiālu saturs, jāizvieto norādes uz objektiem, jāuzlabo tūrisma infrastruktūra.

“Animals as tourists attraction in North Vidzeme Biosphere Reserve”

Summary:

The choosing of the topic of the project of the year “Animals as tourists attraction in North Vidzeme Biosphere Reserve” is encouraged by the fact that the author is an inhabitant of Aloja municipality that is situated in North Vidzeme Biosphere Reserve. As a further tourism specialist the author is interested in the development of tourism in her living place and the nearest area, as well as exploiting animals as tourists attraction, and development of tourism based on animal watching. So it seemed important to ascertain how such kind of tourism develops in the protected area.

The aim of the research is: to summarize the places of animals as tourists attraction considering its offers and location in North Vidzeme Biosphere Reserve. The data collection methods are: studies of corresponding literature, interviewing tourism supply providers and examining the tourism offer. The main sources of information exploited during the research are: tourism materials and unpublished information offered by Tourism Information Centres of municipalities situated in North Vidzeme Biosphere Reserve (Aloja, Limbaži, Mazsalaca, Rūjiena, Salacgrīva, Strenči, Valka), as well as available information in electronic sources, and interviews and examinations carried by the author.

The research paper consists of 4 chapters and 8 subchapters. In the first chapter of the theoretical part animals as tourists attraction and types of tourism in which animals are exploited as tourists attraction, as well the development of business in rural tourism in existing economical situation and encouraging marketing development of rural tourism business, are described.

In the second chapter North Vidzeme Biosphere Reserve as a territorial unit, explaining its location, territories that it includes, administrative and protected areas, as well as the nature and other characteristics of the area, is characterized.

In the third chapter and its sub-chapters characteristic and analysis of the tourism offer based on animals as tourists attraction in North Vidzeme Biosphere Reserve, grouping them according its forming spheres, is shown. In this chapter farms and enterprises that offer animals watching in the nature, activities in which animals are exploited, possibilities of watching animals in their natural habitat, facilities of fishing and hunting in North Vidzeme Biosphere Reserve are given.

In the fourth chapter, on basis of the information obtained during interviewing tourism supply providers and owners of animal farms, positive and negative sides of animals as tourists attraction and types of tourism, are characterized.

Finally the conclusion is made- the tourism offer in which animals are exploited as tourists attraction in North Vidzeme Biosphere Reserve is various, interesting, and attractive for tourists, however there are items that have to be improved or introduced, for example, content of informative materials must be perfected, signs to the tourism sites must be designed and placed, and tourism infrastructure must be improved.

7. **Viļļa, Guntars.** Tūrisma iespēju analīze Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (Natura 2000) Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā : gada projekts / Guntars Viļļa ; darba vad. Juris Smaļinskis. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2006. - 34 lpp. : il.,

tab. - Izmantoto avotu saraksts: 33.lpp. - Kopsav. angļu val.
[GP-326].

8. **Vējiņa, Sandra.** Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācijas stratēģija komunikācijai ar klientiem un sabiedrību 2007.-2013.gadam : maģistra darbs / Sandra Vējiņa ; darba vad. Agita Šļara. - Maģistra darbs. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2007. - 68 lpp. : sh. - Izmantoto avotu saraksts: 61.-64.lpp. (45 nos.). [363.].

9. **Gaigaliete, Ance.** Īpaši aizsargājamo dabas pieminekļu, parku un dabas rezervātu apsaimniekošanas prakse un to ieguldījums Vidzemes reģiona novadu tautsaimniecībā : bakalaura darbs / Ance Gaigaliete ; darba vad. Dace Jansone. - Valmiera : [Vidzemes Augstskola], 2013. - 80 lpp. : att., tab. - Literatūras saraksts: 46.-49.lpp. - Rezumējums angļu, latviešu valodās. [1272.]. Aizsargājamās dabas teritorijas. Ekonomiskā prognozēšana. Vidzeme (Latvija).

Darba nosaukums:

“Īpaši aizsargājamo dabas pieminekļu, parku un dabas rezervātu apsaimniekošanas prakse un to ieguldījums Vidzemes reģiona novadu tautsaimniecībā”

Rezumējums/Kopsavilkums:

Aizsargājamajām teritorijām ir nepieciešama apsaimniekošana, lai saglabātu tām raksturīgo ainavu, ekosistēmu un bioloģisko daudzveidību, kā arī ar apsaimniekošana var sniegt ieguldījumu tautsaimniecībā. Kā pētījumā mērķis tika izvirzīts - noskaidrot Vidzemes reģionā esošo dabas

rezervātu, parku un dabas pieminekļu pašreizējo apsaimniekošanas praksi un nākotnes apsaimniekošanas perspektīvas. Pētījuma izstrādē tika veikta dokumentu analīze un intervijas ar septiņām novadu pašvaldībām, kurās atrodas lielākais aizsargājamo teritoriju skaits. Dokumentu analīzē tika apzināts dabas parku, pieminekļu un dabas rezervātu skaits Vidzemes reģionā. Intervijās tika noskaidrota pašreizējā apsaimniekošanas prakse, teritorijas izvērtēšana un nākotnes perspektīvas. Noskaidrojot pašreizējo apsaimniekošanas praksi – galvenie apsaimniekošanas veidi ir tūrisma attīstīšana, sporta aktivitātes, izglītojoša atpūta, kā arī labiekārtošana ar mērķi saglabāt teritorijas unikālās vērtības. Nevienā no novadiem iepriekš nav veikta teritorijas izvērtēšana, lai apzinātu teritorijas ekonomisko vērtību un ieguldījumu tautsaimniecībā. Kā galvenās nākotnes perspektīvas tiek minētas tūrisma attīstīšana un iesaistīšanās projektos, lai labiekārtotu teritorijas.

Atslēgas vārdi: aizsargājamās teritorijas, kopējā ekonomiskā vērtība, ekonomiskās izvērtēšanas metodes, aizsargājamo teritoriju apsaimniekošana

“Management of protected natural monuments, parks and nature reserves and their investments to Vidzeme regional economy”

Abstract/Summary:

Protected areas management is required to maintain the characteristic landscape, ecosystems and biodiversity, as well as the management can contribute to the economy. As the aim of the study was set to find out the current management practices and future management prospects of nature reserves, parks and natural monuments in Vidzeme region. The study design was document analysis and interviews with the seven county governments. Document analysis was to identify the

number of natural parks, monuments and nature reserves in Vidzeme region. The interviews were made to find out current management practices, territory evaluation and future prospects. Clarifying the current management practices - the main forms of management are tourism development, sports activities, as well as improvement to preserve the unique values of nature. None of the districts has not been made evaluation to identify economic value. The key prospects are listed in tourist development and involvement in projects to landscaped areas.

Key words: protected areas, total economic value, economic valuation methods, management of protected areas